

LUTHERSK KIRKETIDENDE

LEDER: ANTIEVANGELIST

ARTIKLER OG INNLEGG

HVORDAN FORHOLDER LUTHERSKE
KIRKER SEG TIL AUGUSTANAS
FORDØMMELSEUTSAGN I DAG?

ÉN KIRKE, ENHETLIG LEDELSE
VI ER EN ORDKIRKE

BOKMELDINGER

ORD AV LUTHER

SØNDAGSTEKSTEN

5. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

APOSTELDAGEN /

6. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

7. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

FRA BISPEDØMMERÅDENE

ANTIEVANGELIST

I det jeg skriver disse linjene, passerer klokka 08.00, og jeg vet at mitt ansvar opphører. Det er tirsdag morgen, og en uke med beredskap for politiet i tre av Oslos prostier er over. Selv om det indre stressnivået ved å bære beredskapstelefonen var lavere denne gang enn forrige gang, kjenner jeg likevel en lettelse over å kunne levere den videre, som en stafettpinne. Det ble bare ett oppdrag denne uka. Bare én familie som fikk livet sitt snudd på hodet ved et besøk av en prest som ringte på dørklokka med et tydelig alvor skrevet i ansiktet. Jeg har tenkt at det var evangelist jeg skulle være, en som bærer fram godt budskap. Men ikke denne gangen.

Jeg blir aldri vant til dette. Jeg gruer meg hver gang. Men jeg vet to ting:

- Det verste har allerede skjedd. Og de som trenger å vite det, må få vite det på en så tydelig og omsorgsfull måte som mulig. Det er ikke jeg som er skyld i det som har skjedd.
- Det er ikke meg det er synd på. Det er ubehagelig, men det er tusen ganger verre for dem jeg går til.

Hvordan og hvorfor er dette arbeidet blitt en del av min prestetjeneste? Det er en lang tradisjon som ligger til grunn for denne praksisen, trolig begrunnet ut fra en forestilling om at presten gjennom forvaltning av kirkens ritualer følger et menneske fra vugge til grav. Dermed var det naturlig at også meddelelse av brå og uventet død var en oppgave som tilhørte profesjonen. Men dette var ikke nedfelt i noen kirkerettslig forordning og heller ikke festet i noen form for forma-

lisert avtale før i 2005. Teologen Sindre Kulø skriver i en masteroppgave (Kulø 2006): *”Historisk sett ser det ikke ut som om presten har hatt et formelt ansvar for å melde dødsbudskap ved brå død, i alle fall ikke kirkerettslig sett. Verken i eldre kirkerett eller nyere norsk kirkerett er prestens ansvar for å melde dødsbudskap til de nærmeste pårørende nedfelt.”* Det er først i 1990 at det å gå med døds-

bud blir eksplisitt uttrykt som en plikt i Tjenesteordning for menighetsprester. I § 2 ledd c står det slik: *c) utøve sjelsesorg og veiledning, gå med dødsbud, reise i soknebud og også ellers besøke syke ...* Omtrent samtidig fastslår imidlertid Justisdepartementet at det overordnede ansvaret for å varsle pårørende ligger hos politimyndigheten:

”Etter §§ 86 og 94 i Polititruksen ligger ansvaret for varsling av pårørende om dødsfall ved ulykker, katastrofer og kriminelle handlinger hos politiet. Politiet kan imidlertid overlate selve formidlingen av dødsbudskapet til andre.”

Fra 2005 har dette samarbeidet vært regulert av en avtale mellom prestenes organisasjoner og det daværende Kirke- og kulturdepartementet. Avtalen tydeliggjorde prestenes plikter og ga økonomisk kompensasjon for beredskapen. Siden 2016 har denne beredskapen også vært en regulert del av prestenes arbeidstidsavtale. Det som imidlertid er påfallende, er at det ikke finnes prinsipielle faglige eller politiske begrunnelser for dette samarbeidet, verken i forarbeidene til Polititruksen i 1990 eller til avtalen mellom prestenes organisasjoner og departementet.

- Faglige innvendinger kunne handle om at

andre yrkesgrupper har mer og bedre utdanning i krisereaksjoner enn det prestene har. Dette er trolig sant. Samtidig fordrer det å gå med et dødsbudskap en erfaring fra et samtalefelt som ikke har de kliniske omgivelser og kjennetegn som mange behandlere arbeider innenfor. Prester har en slik erfaring. I tillegg er prester utdannet til å ta imot og romme den eksistensielle smerten som brå død ofte kan utløse.

- Politiske innvendinger har sporadisk blitt reist, ikke minst ved Humanetisk forbund: *"For mange kan det oppleves som et overgrep hvis det er en prest som kommer på døren," sier Kristin Mile og legger til: "Dette er politiets ansvarsområde som de har skjøvet over på preste-tjenesten."* (Dagen 11.12.15) Denne innvendingen har tyngde, men har likevel i liten grad bidratt til en sterk opinion mot ordningen. Det tyder på at prester i mange sammenhenger vurderes mer ut fra sin praktiske kompetanse enn ut fra sin religiøse representasjon. Prester går fortsatt med dødsbudskap til mennesker med svært ulik tilknytning til kristen tro og livsanskuelse.

Jeg synes vi skal fortsette å svare ja når det sivile samfunn ber om vår hjelp.

Jeg betrakter det å gå med dødsbudskap som et oppdrag jeg gjør på vegne av politiet og storsamfunnet. Arbeidet er viktig; flere forskningsrapporter konkluderer med at *måten* et dødsbudskap formidles på, er avgjørende for de pårørendes etterreaksjoner. Når det sivile samfunn, ved politiet, fortsatt vurderer kirkens prester som den mest nærliggende samarbeidspartner i dette viktige arbeidet, antar jeg at

dette er ut fra en vurdering av kompetanse og ikke bare ut fra sedvane. Og det er påfallende ofte at pårørendes reaksjon overfor den budbærende presten også innbefatter takknemlighet. Så absurd det enn kan fortone seg, blir prester takket for at det var nettopp de som kom med det vonde budskapet.

Skal vi fortsette med å være budbærere for dårlige nyheter? Jeg synes vi skal fortsette å svare ja når det sivile samfunn ber om vår hjelp. Da er det ikke avgjørende om oppgaven er lett eller tung, eller om det er gode eller dårlige nyheter vi går med.

.....
SJUR ISAKSEN
SJUR.ISAKSEN@MF.NO

HVORDAN FORHOLDER LUTHERSKE KIRKER SEG TIL AUGUSTANAS FORDØMMELSESSUTSAGN I DAG?

AV BISKOP HALVOR NORDHAUG
HALVORNORDHAUG@HOTMAIL.COM

Ved 500-årsmarkeringen for reformasjonen kan det være interessant å se nærmere på vårt viktigste lutherske bekjennesskrift, *Confessio Augustana* (CA) fra 1530 og de fordømmelsene som der finnes. Disse virker unektelig fremmede på oss i dag. Det er ikke slik vi snakker om troen, og heller ikke slik vi omtaler kristne som tenker og taler annerledes. Vi liker ikke fordømmelser, men vil heller uttrykke oss positivt. 1500-tallets teologiske sjargong er oss ganske fjern. Er det bare en fordel? Ja og nei. La meg som lutheraner først prøve meg på noe så håpløst som et forsvar for fordømmelsene.

Å BEKJENNE ER OGSÅ Å AVVISE

Å si noe positivt er alltid også å avgrense seg negativt. Å bekjenne seg positivt til den kristne tro innebærer også å avgrense seg mot og avvise den motsatte tro. Den som ikke kan avvise, mangler også evnen til å bekjenne, eller i det minste til å tenke klart.

Å bekjenne troen har alltid handlet om det viktigste i våre liv, om Gud og mennesket og om verden, om skapelsen, frelsen og muligheten for fortapelse. For 500 år siden var dette i enda større grad enn i dag levende realiteter ikke bare for kirkens ledere men også for folk flest. Da er det kanskje ikke så underlig at språket blir tilsvarende preget av lidenskap.

1500-tallet var i det hele en tid for pasjon. Reformasjonen følger etter renessansen med denne epokens vektlegging av det sant menneskelige liv, inkludert følelsene og lidenskapen. Mye sto på

spill både for reformatorene og deres motstandere. Retorikken på 1500-tallet var da også adskillig grovere enn den tempererte rasjonalitet som preget middelalderens teologiske diskurs hos eksempelvis Thomas Aquinas.

Fordømmelser klinger i våre ører som fanatisme, og det er farlige ting, ikke minst i religiøs kontekst. Det vet vi mye om i dag. Ordet fanatisme henger da også sammen med *fanum*, latinsk for "tempel". Men finnes det en godartet "bekjennelsesfanatisme"? – en lidenskap for sannheten som gir seg uttrykk i at det som oppfattes som løgn, blir tydelig avvist?

Avvisningen tar på 1500-tallet form av forbannelse. Men har ikke kirken talt slik også tidligere? Jesus sier: Men den som lokker til fall en av disse små som tror på meg, han var bedre tjent med å få en kvernstein hengt om halsen og bli senket i havets dyp. Ve denne verden som lokker til fall! Forførelsene må komme, men ve det mennesket som de kommer fra! (Matt 18,6f).

Her følger noen andre eksempler:

- Gal 1,8: *Men om vi selv, ja, om en engel fra himmelen skulle forkynne dere et annet evangelium enn det vi forkynte dere, forbannet (anathema) være han!*
- 1 Kor 16,22–24: *Den som ikke elsker Herren, forbannet (anathema) være han! Marana ta! Herren Jesu nåde være med dere! Min kjærlighet er med dere alle i Kristus Jesus.*
- Teksten fra Nikea i 325 (forløperen for Den nikenske trosbekjennelse fra 381/431) hadde med noen avsluttende anathema-formulerin-

ger: *Men de som sier: "Det var en tid da han [Jesus Kristus] ikke var;" og "Han var ikke før han ble skapt;" eller "Han er av en annen substans" eller "essens", eller "Guds Sønn er skapt" eller "foranderlig" eller "endringsbar" – de er fordømt (anathema) av den hellige katolske og apostoliske kirke.*

- Den athanasianske trosbekjennelse (ca. år 500) slutter slik: *"Dette er den katolske tro. Den som ikke oppriktig og fast har denne tro, kan ikke bli salig."*
- Også andre bekjennelsesskrifter fra 1500-tallet har liknende fordømmelser som CA:
 - o Tridentkonsilet (1545–63) sammenfatter sine læreutsagn med fordømmelser mot den som holder seg til protestantenes lære slik: *... han være forbannet (anathema sit)*
 - o Fra reformasjonens venstre fløy kan vi hente inn Den andre helvetiske bekjennelse – den viktigste sveitsiske reformerte bekjennelse, forfattet i 1561 av Heinrich Bullinger, Zwinglis arvtager i Zürich. Her leser vi i artikkel 20 om dåpen: *Vi fordømmer også alle andre lærer hos gjendøperne, som går mot Guds ord*

CA OG ØKUMENIKKEN

CA er ganske raus med fordømmelsene, og retter dem i mange ulike retninger. Flere av dem som fordømmes, er i dag lite kjent, men noen kjenner vi til slik som arianerne, pelagianerne, "donatistene og liknende" og muhammedanerne. I vår tids økumeniske klima, og da særlig her i Norges Kristne Råd, er det imidlertid fordømmelsene av kristne med en annen bekjennelse, og disse fordømmelsenes virkningshistorie like fram til i dag, som naturlig kommer i fokus.

La oss først huske på den historiske situasjon som eksisterer i 1530: Reformasjonen er fortsatt i en kritisk fase. Keiser Karl 5 har ikke tapt sin kampkraft og heller ikke sin lyst til å ta knekken på protestantene. På riksdagen i Speyer i 1529 ble de protestantiske fyrstene møtt av et fornyet krav fra keiseren (på riksdagen fremmet gjennom hans bror Ferdinand) om å innordne seg den katolske flokk. I denne situasjonen var Melancthon og hans feller i Augsburg opptatt av å bygge

bro mot Roma. Reformatorene ville vise at de ikke avviste den katolske (= allmenne) tro, bare senere lærestykker som var kommet til, og som streid mot evangeliet.

Fordømmelsene i CA er ikke bare betinget av teologiske anliggender, men må nok også sees som et politisk betinget mottrekk mot den katolske strategi som besto i å beskyldte reformatorene for å være enige med gjendøperne, og dermed stigmatisere dem som potensielle urostiftere. Dette var en farlig anklage. Flere anabaptister som f.eks. Balthasar Hubmaier, var involvert i bondeopprøret i 1525. Senere eskalerte opprøret i Jan Matthijs og andre anabaptisters eskatologisk inspirerte skrekkregime i Münster i 1532–35, der de opprettet "Det nye Jerusalem" og innførte bl.a. tvungen voksendåp og polygami og henrettet sine kritikere. Etter denne tragedien brøt Menno Simons (opphavsmannen til mennonitene) med de voldelige anabaptistene og dannet en pasifistisk bevegelse der man avviste all voldsbruk og edsavleggelse.

Virkningshistorien av fordømmelsen i CA handler for en stor del om manglende religionsfrihet og forfølgelser i det 16. århundre mot "gjendøperne". Både Luther og Melancthon var tilhengere av at disse skulle kunne straffes med døden. Denne holdningen var imidlertid ikke enerådende blant lutheranere. Johannes Brenz, reformator i Württemberg, mente at med en slik linje gjorde man bøddelen til den beste teolog.

På grunn av denne vonde historien har forholdet mellom lutheranere og mennonitter siden vært betent. Det lutherske verdensforbund (LVF) har i lengre tid hatt gående en dialogprosess med Mennonite World Conference (MWC). Denne førte fram til en formell syndsbejknelse og bønn om tilgivelse ved LVFs generalforsamling i Stuttgart i 2010. Bakgrunnen var ikke bare historien, men også en erkjennelse av at fordømmelsene av gjendøperne i CA på flere vis var upresise og ikke alltid like treffende.

FORDØMMELSEN TREFFER IKKE ALLTID

CA er vår kirkes viktigste bekjennelsesskrift nest etter de 3 oldkirkelige symboler. Det er dette be-

kjennesskrift som klart beskriver det spesifikke lutherske. Det er derfor ikke uproblematisk å utøve kritikk mot CA. Samtidig er CAs autoritet som bekjennelse (*norma normata*) naturligvis underordnet Skriften (*norma normans*). Bekjennelsens henvisning og tilslutning til kirkefedre som Augustin og Ambrosius reflekterer en forståelse der CA selv inngår i rekken av vitner som gjennom kirkens historie peker mot Skriften.

Denne tradisjonen må imidlertid i rammen av reformatorisk teologi ansees som feilbarlig. Det er allerede tidlig et hovedpunkt hos Luther at både kirkefyrster og konsiler kan ta feil, og vi må selvsagt la dette gjelde også CA. Bekjennelsen henter sin autoritet fra Skriften, og i den grad dens formuleringer samsvarer med Skriften, er de autoritative for kirken. Men bekjennelsen kan ikke sidestilles med Skriften som åpenbaringsvitne.

CA er dermed i prinsippet åpen for revisjon ut fra Skriften. CA må leses reflektert, teologisk og hermeneutisk, slik for øvrig også Skriften må det, ut fra det som hører til troens sentrum. Dette er også sentrum i CA selv, hvilket blant annet fremgår av den tydelig soteriologisk bestemte rekkefølgen i CA 1–7: Gud / Synden / Guds Sønn / Rettferdiggjørelsen / Det kirkelige embete med ord og sakrament / Den nye lydigheten / Kirkens enhet. CA har fokus på Gud og vårt forhold til ham, kort sagt på frelsen.

Det må fra luthersk hold innrømmes at omtalen av andre kristne, og da særlig de generelle fordømmelsene av ”gjendøperne”, ofte er misvisende i forhold til datidens bevegelser. De er det ikke mindre i dag, i den grad man vil overføre dem på grupper som praktiserer troendes dåp, slik som pinsevenner og baptister. Det gjelder f.eks. den generelle omtalen i artikkel 5: ”De *fordømmer* gjendøperne og andre, som mener at Den Hellige Ånd kommer til menneskene uten det ytre ordet, ved deres egne forberedelser og gjerninger.” Ikke mange vil slutte seg til en slik forståelse av forholdet mellom Ånden og Ordet. Samtidig er problemstillingen på ingen måte uaktuell. Det hender som kjent noen ganger at profeter melder seg med nye innsikter som de har fått direkte fra Ånden.

Det samme vil eksempelvis også gjelde formuleringen i CA 16: ”De *fordømmer* gjendøperne som forbyr disse borgerlige pliktene for kristne.” Heller ikke dette vil treffe størsteparten av dem som i dag fører sin historie tilbake til ”gjendøperne” på reformasjonstiden.

Når ”gjendøperne” i CA 9 fordømmes fordi de ”forkaster barnedåpen og påstår at barna blir salige uten dåp,” så er imidlertid dette en treffende beskrivelse av selve saksforholdet selv om de fleste i dagens økumeniske klima på begge sider har en langt mer nyansert forståelse av forholdet mellom tro og dåp. Fortsatt består uenigheten, men avvisningen av den avvikende dåpsforståelsen ville vi i dag ikke ha uttalt slik.

FORDØMMELSENE I CA – PÅ TIDE Å BEKLAGE?

Uten forbehold må vi slutte oss til syndsbekjennelsen og beklagelsen som ble gitt til mennonitene ved LVFs generalforsamling i 2010. For Den norske kirkes vedkommende kan denne også gjerne utvides til å gjelde alle overgrep mot trosfriheten til andre trossamfunn, som Den norske kirke har vært involvert i som statskirke siden reformasjonen. For denne delen av vår historie finnes ingen unnskyldning. Dette er imidlertid ingen beklagelse av formuleringene i CA slik de ble nedtegnet i 1530, men av den virkningshistorie som de er vevet inn i, der lutherdom og verdslig øvrighet ble ett og det samme.

Det gir liten mening i dag å beklage at CA i sin bekjennelse av troen samtidig avviste og fordømte avvikende lærestykker. Slik talte man i alle leire på 1500-tallet. Historiske dokumenter som CA må, som Skriften selv, forstås på bakgrunn av sin tid. Det kan likevel fra luthersk hold være nyttig å tydeliggjøre det opplagte forholdet til fordømmelsene av gjendøperne i CA verken kan eller skal anvendes direkte på kristne samfunn som i dag praktiserer troendes dåp. Slik kan vi kanskje gi et lite bidrag til å fremme kristen enhet. Dette var da også målsettingen til dem som i 1530 skrev *Confessio Augustana*.

Noen har foreslått at fordømmelsene i CA er av en slik karakter at de enten bør tas ut av bekjennelsen, eller i det minste endres og dempes.

Det er et dårlig forslag. På denne måten ville vi løfte CA til å bli det stadig aktuelle og reviderte uttrykk for luthersk tro, med det til følge at revisjonen av teksten måtte pågå i en uendelig prosess der også endringene ville bli endret med tiden.

En ”forbedring” av CAs tekst vil ikke reflektere bekjennelsens karakter av å være et historisk trosvitnesbyrd. Denne bekjennelsen er en bekjenn-

else til vår tro som lutheranere, gitt inn i den historiske og kulturelle situasjonen som forelå i 1530. Dette var deres bekjennelse. Vi gjenfinner vår tro i denne bekjennelsen, mens vi strever med å finne nye uttrykk for å bekjenne troen i vår egen tid.

Artikkelen er opprinnelig holdt som foredrag i Norges kristne Råd, 27.03.17

luther

Kari Fure FLUKTEN FRA SYRIA OG IRAK

199,-

Flere millioner mennesker flykter fra sine hjemland i Midtøsten. Blant disse er det mange kristne. De drives vekk fra områdene der den kristne kirke først etablerte seg. Slik kuttes kirkens røtter.

I *Flukten fra Syria og Irak* forteller Kari Fure om møter med mennesker som står midt i dramaet. Hun har snakket med flyktninger og kirkeledere, politikere og personer som risikerer livet for å hjelpe – og orientalske kristne som starter et nytt liv i Tyskland, Sverige og Norge.

Fure setter enkeltskjebnene inn i en politisk og historisk sammenheng. Hun drar linjene til folkemordet i Tyrkia for hundre år siden, og spør hvorfor de religiøse motsetningene i Syria og Irak ble så dype. Fure har også møtt folk som drømmer om trygghet i en selvstyrt provins for kristne og andre minoriteter på Ninive-sletta i Nord-Irak.

Les den spennende historien!

www.lutherforlag.no

ÉN KIRKE, ENHETLIG LEDELSE

AV STEIN BJARNE WESTNES OG KNUT GRØNVIK

SOKNEPREST@BRYN-MENIGHET.NO / SOKNEPREST@LOMMEDALEN-MENIGHET.NO

– MED TILSLUTNING FRA KAPELLANENE ELISE BJERKREIM-BENTZEN, SVEINUNG HANSLI, INGBORG HOLBERG, OLAF KIND, STINE KIIL SAGA, MARGRETE TELHAUG, DOROTHEE ZILLER, EIKE ZILLER-OFF
– OG SOKNEPRESTENE THOMAS BERBOM, LARS-ERIK ESPELAND, ÅNUND HARDANG, TORUNN JÅVOLD, PER OLAV VANGEN, THOMAS WAGLE

Den norske kirke arbeider med å forenkle sin organisasjon. Allerede neste år vil kanskje noen bispedømmer prøve ut en enhetlig ledelse. Her er et innspill i debatten, et forslag til løsning.

Det er enighet om at kirken i fremtiden skal organiseres langs én arbeidsgiverlinje. Dette vil skape nye forhold for ansatte og tillitsvalgte. Etersom omorganiseringen uansett skal skje, vil vi her bidra med en prinsippskisse der ansvar og myndighet fordeles slik at alle yrkesgrupper får godt spillerom.

OPPDRAG OG ORGANISERING

Kirken skal i ord og handling formidle evangeliet om Guds kjærlighet i Jesus Kristus. Dette skjer først og fremst gjennom livet og virksomheten i lokale menigheter. Samtidig er Den norske kirke én landsdekkende kirke, med felles bekjennelse, ordninger, liturgier og mål.

Organiseringen av kirken må på alle nivåer ta utgangspunkt i kirkens oppdrag og samsvare med kirkens egenart. Organisasjonsstrukturen må være enkel og lett å forstå for kirkens både medlemmer, tillitsvalgte og ansatte. Den må i tillegg være realistisk med tanke på tider med lite ressurser og færre stillinger.

KJERNE OG STØTTE

Sentralt, gjennom bispemøtet, kirkemøtet og kirkerådet, vedtas liturgier og andre forordninger som skal være felles for hele Den norske kirke.

Lokalt, i menighetsrådene, vedtas planer og rammer for virksomheten i det enkelte sogn.

Lokalt er kirkens kjerneaktiviteter gudstjenester, forkynnelse, sakramentsforvaltning, kirkelige handlinger, diakoni, undervisning, musikk og kultur. Av hensyn til kirkens formål er dette nødvendig og umistelig.

For å utføre og lede denne virksomheten utdanner og ansetter kirken prester, diakoner, kantorer, kateketer, pedagoger, kirketjenere, barne- og ungdomsarbeidere osv. Til noen av disse stillingene kreves det ordinasjon/vigsling. Hvis kirken skal organiseres i tråd med dens oppdrag og egenart, er det naturlig at lokalmenighetens daglige arbeid ledes av personer som har den nødvendige kirkelige utdanning og ordinasjon.

For å støtte opp om kjerneaktivitetene har kirken også ulike stillinger innen administrasjon, personalbehandling, økonomi, eiendomsforvaltning, kirkegårdsdrift osv. Også dette er nødvendig, og det ansettes personer med de rette kvalifikasjoner. Det er likevel naturlig at disse støttefunksjonene underordnes den faglige ledelsen av kirkens kjerneaktiviteter.

Dette forholdet mellom kirkefaglig ledelse og administrative funksjoner bør gjelde på alle nivåer i kirkens organisasjon.

LITT OM LEDELSE

Med ledelse mener vi først og fremst: Inspirere, samordne og veilede både ansatte og frivillige i den daglige framrykningen mot felles mål. Dette

skjer selvsagt i lojalitet mot kirkens lære og ordninger, og i samsvar med de rammer og målsetninger som er vedtatt av de valgte organer.

Ledelse skal i minst mulig grad ha preg av styring. Ledelse utøves i tillit til at den enkelte medarbeider har en god rolleforståelse og evne til tverrfaglig samspill. Samtidig må det knyttes en myndighet til lederrollen, særlig med tanke på handlingsrom i kritiske og krevende situasjoner.

MULIG ORGANISASJONSSTRUKTUR

Grunnstrukturen bør i all hovedsak beholdes slik den er i dag. Sett ovenfra:

- kirkemøte/kirkeråd
- bispedømme/bispedømmeråd
- prosti/prostiråd/fellelråd
- sokn/menighetsråd

BISPEDØMMET

Bispedømmerådet legger rammer og planer. Biskopen leder bispedømmets kirkelige virksomhet. Biskopen er overordnet stiftsdirektør som igjen leder bispedømmeadministrasjonen.

Myndighetsrelasjonene på bispedømmenivå bør i hovedsak kunne danne mønster for relasjonene på nivåene under. Dette er en grunn tanke i vårt forslag til organisering i prosti og sokn.

PROSTIET

Prostiet skal være bindeleddet mellom bispedømmet og soknet. Prostiet blir serviceorgan for menighetsrådet og bispedømmerådet. Prostiet bør derfor i liten grad drive egen virksomhet, men begrense seg til nødvendig samordning mellom soknene.

Det styrende organet for prostiets virksomhet er prostiråd/fellelråd. Prosten leder prostiets kirkelige virksomhet og er overordnet kirkevergen. Kirkevergen leder administrative støttefunksjoner.

Organiseringen av prostiene må for øvrig tilpasses lokale/regionale forutsetninger. Der hvor prostiet omfatter flere kommuner, sørger menighetsrådene innen den enkelte kommune for å samordne sine interesser i forhold til kommunen. I større byer med flere prostier og én kommune slås prostiene sammen til ett prosti med én prost

og én kirkeverge. Dette store prostiet kan deles inn i flere regioner/prestegjeld med en ledende sokneprest i hvert av dem.

SOKNET

Menighetsrådet er soknets styrende organ. Rådet vedtar bindende rammer og planer for den lokale driften og utøvelsen av all kirkelig virksomhet i soknet.

Soknepresten har møte- og talerett i menighetsrådet, ikke stemmerett. Det velges en ansattrepresentant til å sitte fast i menighetsrådet. Kirkeforvalter er sekretær for menighetsrådet.

Soknepresten leder lokalmenighetens virksomhet – pastoralt, faglig og samordnende. Det er ønskelig at kirken på sikt tilbyr og forutsetter en tilleggsutdannelse i menighetsledelse.

Soknepresten er overordnet kirkeforvalter. Kirkeforvalter er administrasjonsleder og nærmeste arbeidsleder for alle ansatte utenom sokneprest og kapellan. Kirkeforvalter er daglig leder i selskapsrettslig forstand.

Kapellanen er sokneprestens nærmeste pastorale og faglige medarbeider, og sokneprestens stedfortreder i menighetsrådet, i den daglige ledelsen av menighetens virksomhet og i stabens tverrfaglige arbeid.

Innåd i staben dannes det tverrfaglige team ut fra arbeidsbeskrivelsene for den enkelte stilling. Soknepresten har faglige oppfølgingsamtaler med alle kirkefaglig ansatte.

ANSETTELSE OG ARBEIDSGIVERI

Kirkerådet bør ha det øverste arbeidsgiveransvaret for alle kirkens ansatte. Arbeidsgiveransvaret delegeres så etter behov fra kirkerådet til bispedømmerådet og videre til prosti/fellelråd.

Biskopen har arbeidsgivermyndighet og tilsynsmyndighet for alle ansatte i bispedømmet, uansett stillingskategori. Biskopens tilsyn er pastoralt og faglig, og det utøves via prosten og via bispevisitaser. De praktiske sidene ved arbeidsgiveriet ivaretas i prostiene/fellelrådene.

I prosti/fellelråd ivaretar prosten den faglige og pastorale ledelsen på vegne av biskopen. Kirkevergen bidrar med den administrative delen av arbeidsgiveransvaret, som personalomsorg, lønn, timelister, ferier, HMS-tiltak med mer.

Kirkevergen er sekretær for fellesråd/prostiråd. Kirkevergen leder også kirkens kontakt og forhandlinger med kommunen og iverksetter fordelingen av de kommunale og statlige bidrag til kirkens drift.

TILSETTELSESMYNDIGHET

Tilsettelsesmyndigheten bør differensieres ut fra stillingenes karakter. For stillinger der det kreves ordinasjon/vigsling, eller stillinger det er mulig å bli vigslt til, bør tilsetningen avgjøres i bispedømmerådet. Tilsetting til andre stillinger skjer i prostiråd/fellesråd. For noen mindre stillinger innen støttefunksjonene kan tilsetningen skje administrativt, på oppdrag fra prostiråd/fellesråd.

Uansett hvilket nivå tilsetningen til en menighetsstilling skjer på, bør menighetsrådets rolle styrkes.

CODE GRUNNER

Kirken vil med organiseringen vi har foreslått ovenfor, fremstå i en form som for folk og medarbeidere er kjent og naturlig ut fra dens oppdrag, egenart og tradisjon. Forslaget vil heller ikke innebære store endringer i det daglige samspillet på soknenivå.

Det er vanskelig å se teologiske eller rasjonelle

grunner for at kirken skal ledes som en bedrift med en merkantil overordnet ledelse. Tvert om er det mange gode teologiske og rasjonelle grunner til at kirken bør ledes av valgte råd sammen med ordinerte/vigslede medarbeidere som er utdannet i og forpliktet på kirkens tro og lære.

Soknepresten har i de fleste sokn i praksis en slik lederrolle som vi har skissert, men vil i denne strukturen også få en tilsvarende myndighet – kart justert etter terreng.

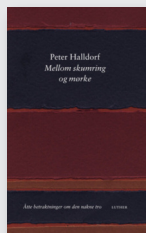
Vi antar også at den modellen vi skisserer, vil kunne gi noen økonomiske innsparinger, særlig på prosti- og bispedømmenivå.

Det er naturligvis en rekke spørsmål vi ikke har kunnet gå nærmere inn på i denne skissen. Blant annet hvor vidt fellesrådene er nødvendige i en fremtidig struktur.

Vi som skriver, er prester i Bærum. Her består prostiet av 10 sokn – og forholder seg til én kommune. Kommune/prosti/fellesråd dekker samme geografiske område. Forslaget til organisering tar utgangspunkt i denne virkeligheten, men vil etter vårt skjønn kunne tilpasses både prostier som rommer mange fellesråd/kommuner, og fellesråd som i dag er større enn ett prosti.

Bærum, april 2017

luther

Peter Halldorf

MELLOM SKUMRING OG MØRKE

Åtte betraktninger om den nakne tro

199,-

Hvorfor hadde ingen sagt at du måtte miste den gamle freden for å vinne en ny og mer virkelig fred? Idet døden sluker Jesus, mister disiplene sin tro.

Påskeaften, dagen mellom korset og oppstandelsen, speiler en realisme som ingen av oss kommer utenom, dagene når ateismen åpner seg som en avgrunn i vår sjel. Er Gud død? Finnes han ikke lenger? Har jeg levd på en illusjon?

Boken er knyttet an til fasten og påsken, men den kan også med stort utbytte brukes som en meditasjonsbok når som helst på året.

www.lutherforlag.no

VI ER EN ORDKIRKE

AV CHRISTOPHER WOIE, PREST
CHRWOIE@GMAIL.COM

REFLEKSJONER ETTER PRESTETJENESTE PÅ KYPROS

Vi er flere norske prester som i pensjonistalder gjør tjeneste i Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet. Jeg har i flere år hatt gleden av å gjøre det. Nylig kom vi (= ektefelle Sølvi og jeg) hjem fra vel 3 måneder ved Den skandinaviske kirken i Ayia Napa på Kypros. Kirken er et samarbeidsprosjekt mellom Svenska Kyrkan og Sjømannskirken. Den svenske kyrkoherden er leder for en svensk/norsk stab. *Det som egentlig fikk meg til å skrive disse linjene, er lederen ved Anne Grete Li-strøm i LK nr. 8/17: Å bygge med ord.*

VI ER EN ORDKIRKE?

Søndagsgudstjenestene våre vekslet mellom svensk og norsk annenhver gang, i forenklet utgave. Palmesøndag hadde vært norsk. De videre gudstjenestene i påskeuka var vi sammen om. Det nærmet seg Skjærtorsdag, og det kom et spørsmål fra min svenske kollega, Anders Berglund, om vi skulle ha det på svensk eller norsk. Selve liturgien var med både svenske og norske elementer. Men hva mente han egentlig? Han spurte med et smil: Jo, hvordan vi dekker alteret. Svensk, svarte jeg. Og dermed ble det slik, med kalk og disk vakkert sentrert midt på det enkle alteret, dekket med dertil hørende kalklede. Anders visste at en norsk utgave ville plassert kalk og disk kanskje litt ut til høyre – versus populum. En liten detalj som i hvert fall den svenske del av menigheten la merke til. Og vi kan jo reflektere over alle de bibler som er midtplassert på alteret rundt om i de mange norske kirker. Jo, vi bygger med ord, på Ordet. Om vi vektlegger innholdet

i det hellige sakramentet forskjellig, tviler jeg på. Men den lille detaljen ble altså synliggjort under en skandinavisk gudstjeneste en Skjærtorsdag på Kypros. Så kan vi fortsette de teologiske refleksjoner omkring ord og sakrament...

LITURGISKE FARGER

Skjærtorsdagen opprant. Jeg tenkte ”norsk”. Og, som de fleste vil vite, Svenska Kyrkan har den hvite fargen: Tross innledningen til Langfredag feires et gledens og festens måltid. Vi hadde hvit, Langfredag fiolett. Etter Svenska Kyrkan skulle den egentlig ha vært sort. Sort er jo sorgens farge og brukes i Svenska Kyrkan bare på Langfredag, til minne om Jesu korsfestelse og død. Vi brukte altså fiolett, siden vi ikke hadde den sorte fargen på våre stolaer. Påskedagen selvfølgelig hvit.

TEKSTREKKENE

Det forundrer meg – så nærme vi er i geografi og tradisjon – at vi ofte har så ulike teksttrekker. Det synliggjøres når vi arbeidet så tett som her. Under fastetiden fulgte vi Den svenske kirkens Markuslesninger på nattverdsgudstjenestene torsdagskveldene. Helt sammenfallende – tror ikke det var tilfeldig – var det Markusevangeliet vi gjennomgikk på de ukentlige bibelsamtalene jeg ledet.

BERIKENDE SAMARBEID

Berikende samarbeid i en skandinavisk menighet, litt finsk og dansk islett også, men med hovedvekt på svensker og nordmenn. Kirkelokalene holder til i et tidligere banklokale, og den engelske menigheten (Christ Church) leier lokalene til

sine søndagsgudstjenester.

Interessant var det å delta på innsettelsesgudstjenesten 25. mars, av en ny engelsk prest i vårt nærområde. Det var biskopen for Kypros og Gulfen som ledet an, sammen med flere andre forrettende. Biskopen i full skrud i dette enkle kirkelokalet. Ingen kypriotisk sommervarme, men likevel piplet noen svettedråper nedover pannen; de begynte under den høyreiste bispehatten. Og jeg tenkte i mitt stille sinn på høyreiste tanker som nå beveger seg i Den norske kirke: Ønsket om å innføre erkebiskop, altså topp-tyngte kirken enda mer i stedet for å bygge den nedenfra. Det kan bli noen svette dråper av mindre.

AVRUNDING

Et privilegium, som pensjonist – sammen med ektefelle Sølvi – å være i en slik tjeneste, både hjemme og i dette tilfellet ute, på øya Kypros, full av arkeologiske rikdommer og kirke- og misjons-historiske perler, nærmeste nabo til kristne og kirker under kors og trengsel – med sterke inntrykk fra overfylte påskegudstjenester i stedets gresk-ortodokse kirke.

Så var det dette med ordet/ordene/Ordet. Som én sa det: ”De ukentlige bibelsamtalene har gjort at jeg leser mere i Bibelen.” Og en annen: ”Det du sa i prekenen forrige søndag betydde mye for meg. Du vet: Ord er viktige.” – Og så til sakramentet – jo da, nye både til gudstjeneste og til den hellige nattverden. Ord og sakrament.

Mikkelsmesskonferansen 2017

Kirkerådets årlige konferanse for gudstjenesteliv

“Nå fryd deg, kristne menighet” - musikken i den lutherske gudstjenesten

Årets Mikkelsmesskonferanse (27.-28.9.) etterfølges av den nordiske forskerkonferansen “Lutherske perspektiver på liturgisk musikk” (28.-29.9.) som musikk-utdanningsinstitusjonene i Norge arrangerer. Du kan melde deg på én eller begge.

Bidrag fra: Karin Nelson (NMH), Stig Wernø Holter (UiB), Hege Fagermoen (leder, NFG), Harald Rise (NTNU), Knut Størdal (Kirkens Bymisjon Trondheim), John B. Askeland (NLA Høgskolen Staffeldtsgate), Svein Aage Christoffersen (TF), Vidar Vikøren (UiS), Ruth Tatlow (Musikverket), Ibo Ortgies m.fl.

Mer info og påmelding: www.kirken.no/mikkelsmesskonferansen

Erkebispegården i Trondheim 27.-29. september

ORD AV LUTHER

OM KJÆRLIGHET TIL NESTEN

Forbannet være det liv en lever bare for seg selv og ikke for nesten. Men velsignet være det liv der en ikke lever for seg selv og tjener seg selv, men nesten med lære, veiledning og hjelp og hva det enn måtte være han trenger.

(WA 10 I. 2. 240:13–16)

Nestekjærlighet akter ikke sitt eget, ser ikke på om noen er stor eller liten, men ser på hva som er nyttige og nødvendige gjerninger for nesten og menigheten.

(WA 11. 261:6–8)

Kjærligheten er det beste og det edleste. For den er fra Gud og er et vitnesbyrd om og en frukt av vår åndelige fødsel ... Med dette tegn beviser vi at Gud er i oss.

(WA 20. 738:29–30; 749.10)

Selv om det finnes bare et eneste menneske som du er uvennlig innstilt overfor, så er du ingenting, selv om du kunne utføre mirakler.

(WA 2. 579:33–34)

*Sitatene er hentet fra Kurt Aland:
Hva sier Luther? Et Luther-leksikon,
Oslo: Lunde 1974.*

FRA BOKFRONTEN

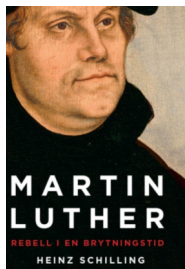
HEINZ SCHILLING: MARTIN LUTHER. REBELL I EN BRYTNINGSTID

OSLO: VÅRT LAND. 2016. 698 SIDER
ISBN 9788293368250

REFORMASJONSÅRETS VIKTIGASTE BOK

Med tanke på Luthers kontante oppgjer med Zwickau-profetane og andre "svermarar" bør ein kanskje vere varsam med slikt, men eg kan godt kome til å vere sannspådd om eg profeterer at den viktigaste boka på norsk i reformasjonsåret 2017 kom ut alt på slutten av 2016. Heinz Schillings store Luther-biografi, utgitt på tysk i 2012, er eit drivande godt fortalt og høgst leseleg vitskapleg standardverk. Det er ikkje lite på ein gong.

Schilling (f. 1942) er professor emeritus i historie ved Humboldt-universitetet i Berlin. Han har ein omfattande forskingsaktivitet bak seg på området tidlegmoderne europeisk historie, særleg knytt til reformasjonen og verknadane av den. Nyleg kom ei ny bok frå hans hand på tysk. I 1517. *Weltgeschichte eines Jahres* teiknar Schilling opp den verdshistoriske konteksten for dei lokale hendingane i Wittenberg, dei som på si side igjen kom til å skape verdshistorie.

No er det ingen mangel på bøker om den kontroversielle professormunken frå Wittenberg og plassen hans i kyrkjehistoria. På den eine sida finst det eit overveldande kjeldemateriale, både frå hans eiga hand og frå samtidige dokument; i periodar er det mogleg å følge han ikkje berre frå dag til dag, men frå time til time. På den andre sida har Luther like frå si eiga levetid og til denne dag vore ein omdiskutert person, gjenstand for høgst ulike og motstridande tolkingar.

For lesarar som ikkje har følgt så godt med i timen i seinare år, gir Schilling ei velkomen oppdatering av forskingsfronten. Hendingane er nok kjende frå før: Barndom i bergverksmiljø – men Luthers strenge far må snarare karakteriserast som gruveeigar enn som gruvearbeidar. Torevêret og munkeløftet. Roma-reisa – men det var ikkje den som gjorde Luther til reformator. Avlatsesane – som kanskje blei slått opp på kyrkjedøra likevel (Den tente som oppslagstavle for universitetet), men truleg av vaktmeisteren og ikkje av Luther sjølv. "Tårnoplevelinga" – som Luther kanskje fekk medan han sat på do (Han streva med magen heile livet), men som like gjerne kan vere ein etterkonstruksjon av noko som i røynda var ein lang erkjenningsspross. Disputasar og bokutgivingar, bannlysing og fredløyse, Worms (men "Her står eg" er lagt til på trykkeriet etterpå) og Wartburg (men inga blekkhuskasting etter djevelen), svermarar, bondekrig og giftermål, kyrkjeordning og gudstenesteordning, bibel, salmar og katekisme. Og gode og viktige medarbeidarar. Det er der, alt saman. Også dei problematiske sidene er med, som jødeskriftene og legitimeringa av bigamisten Filip av Hessen.

Så kva er det som utmerkar denne boka i den store eksisterande Luther-litteraturen? Først og fremst historikarens blikk for to aspekt som teologar ikkje alltid har tatt høgd for: Historisk kontekst og historisk avstand. Schillings Luther er ein framand meir enn ein kjenning, eit mellomaldermenneske forma i ein kultur og ein mentalitet som er oss fjern. Forfattaren heller ein del kaldvatn i blodet til entusiastar som vil gjere Luther til far for alt som er godt, demokratisk og moderne: ”Heller ikkje pluralitet og toleranse kan kalles for barn av reformasjonen. I beste fall er de tippoldebarn.” (s 608)

Når historikarar tar Luther til behandling, kan teologar fort bli engstelege. Kva med dei teologiske nyvinningane, dei religiøse endringane? Blir dei reduserte til, jamvel oppløyste i, sosialhistorie, mentalitetshistorie og politisk historie? Nei, slik treng det ikkje gå. Schilling er ein fin representant for og bidragsytar til den livlege tverrfaglege diskusjonen mellom historikarar og teologar om Luther og reformasjonstida. Religion, tru og teologi blir tatt på alvor som historiske drivkrefter, ikkje berre som historiske produkt.

Også det biografiske handverket fortener å framhevast. Ein Luther-biograf skal omforme eit enormt tilfang av informasjon til ei plausibel forteljing. Hovudlinja i *Martin Luther. Rebell i en brytningstid* er ei tradisjonell kronologisk framstilling. To grep bryt med denne strukturen. For det første blir somme tema samla rundt eit sentralt punkt. Til dømes blir bibelomsetjingsarbeidet behandla samla i samband med det intense arbeidet med nytestamentet på Wartburg, sjølv om teamarbeidet med Luther-bibelen først var ferdig i 1534 (og revisjonen i 1545). For det andre tilbyr Schilling på fleire punkt konsise samanfatingar. Ikkje minst her trer hans egne tolkingar fram.

I det første kapitlet og i epilogen zoomar Schilling ut og gir lesaren det store bildet, av den historiske og kulturhistoriske konteksten Luther både verka i og påverka. Eit anna ”filmatisk” grep er fokuseringa på tre protagonistar i nærbylde: Keisaren (Karl 5.), paven (skiftande rollein-

havarar) og Luther. I mylderet av detaljar, hendingar og personar er det forholdet mellom desse tre som dannar grunnkonflikten i biografien. og i epilogen gjer Schilling opp status: Ingen av dei lukkast heilt med sine prosjekt, paven minst. Schilling har vore sentral i utviklinga av den såkalla konfesjonaliseringsteorien innan (særleg tysk) historieforskning. Her har ein lagt stor vekt på samanhengen mellom reformasjon og konfesjonalisering på den eine sida, og skipinga av tidlegmoderne territorialstatar på den andre – på kostnad av pave og keisar sine forsøk på sentralisering av kyrkjeleg og verdsleg makt. Luther måtte sjå prosjektet sitt redusert frå ein totalreformasjon av heile kyrkja til ein partikulær reformasjon på avgrensa geografiske område. Resultatet av den store tanken om ei fornya katolsk kyrkje blei ei oppsplitting i ulike konfesjonar (romersk-katolsk, evangelisk-luthersk, reformert, anglikansk) og nasjonalkyrkjer.

Omsetjinga er svært god. Eivind Lilleskjæret er ein høgt respektert omsetjar med oppgåver som *Jerusalem. Biografien* (Simon Sebag Montefiore) og *Tenke, fort og langsomt* (Daniel Kahneman) bak seg. Han gir stilisten Schilling ei norsk røyst som flyt godt og samtidig er tru mot den tyske teksten. Sjølv sagt finst det val ein kan diskutere, til dømes dei tilfella der ”römisch” blir omsett med ”katolsk” og ikkje med ”romersk”. Her kan det godt ligge ein medviten distinksjon hos Schilling som går tapt i omsetjing. Og inga omsett bok kan heilt unngå prente- eller omsetjingsfeil. Første gong det er tale om ”invokativprekenene” (s 274) kan ein jo fundere på om det er ein taste- eller (auto?)korrekturfeil, men ikkje dei to neste. Heldigvis kjem no det korrekte ”invokavit-prekenene” til slutt (s 510). Setninga ”Men det er Herren som spotterne kommer til å spotte” i sitatet på s 457 må vel omsetjast: ”Men det er Herren som kommer til å spotte spotterne.” Alt i alt er dette likevel ein svært solid omsetjarprestasjon av ei fagleg sterk, innhaldsrik og likevel lettlesne bok.

Anders Aschim

SØNDAGSTEKSTEN

HILDE BARSNES - KJELL A. SKARTSETERHAGEN - TORBJØRN HOLT

5. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN - APOSTELDAGEN / 6. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN
7. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

5. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

9. JULI 2017

Prekentekest Jer 23, 16–24

Lesetekster 1 Joh 4, 1–6 / Matt 7, 15–20

Fortellertekst Jona 1, 1–2, 2; 2, 11–4, 11

Liturgisk farge: Grønn

Jeg tror

Jeg tror på mange ting. På Blod. På ild.

Jeg tror på stier hvor en kan gå vill.

Jeg tror på drømmer som en hører til.

I blinde går jeg. Led meg ikke hjem.

La natten føre meg bestandig frem.

Et sted i mørket står en dør på klem.

Et sted på grensen mellom ånd og kropp,

et sted hvor selve tiden sier stopp

– der skulle vel mitt hjerte flamme opp – ?

Hør ikke på meg. Alle mine ord

er farlige profeter, falske spor.

Jeg er en ganske annen enn du tror.

–Inger Hagerup–

FALSKE NYHETER

Et nytt begrep ”falske nyheter” er blitt dagligtale i løpet av det siste året. Det er vel neppe et nytt fenomen at ikke alle nyheter som blir presentert, har gjennomgått like mye kildegransking. Men måten falske nyheter systematisk blir spredd gjennom sosiale medier og andre kanaler for å oppnå forvirring, eller slå tvil om hva som er sannheten, er allikevel noe nytt i den skala vi nå har sett. Men når vi leser dagens tekster, ser jo temaet ut til å dukke opp relativt langt tilbake også. Vi utfordres til å ha et kritisk blikk på alt vi hører. Hva er sannhet? Hva er usant? Hva er oppspinn? Hvorfor spres disse nyhetene, og hva er hensikten? Går det an å vite hva som er sant, og hva som er usant? Det at mange sier det samme, er ikke et kriterium på at det er sant? Hvordan finner vi frem til sannheten?

LESETEKSTENE

Det er en tydelig tematisk sammenheng mellom alle tekstene for denne søndagen. Lesetekstene, deriblant evangelieteksten, er tydelige i sin oppfordring om å være på vakt. Det som ser attraktivt ut, behøver ikke å være god frukt. Vi hører at vi skal prøve åndene for å se om de er av Gud. Kjennetegnet vi blir gitt på hva som er sant, er bekjennelsen til Jesus Kristus som kom til jorden i kjøtt og blod. Vi blir oppfordret til å søke Gud, den Gud som er i oss, lytte til ham, og gjennom det vil Gud vise oss veien. De som

hører, er de som også har Gud i seg og derfor kan skjelve mellom sannhetens ånd og villfarelsens ånd. Det er imidlertid viktig ikke å ende opp i en klassisk retorikk der vi setter opp et skille mellom verden og de kristne. Det er enkelt å trekke en sånn konklusjon, og mange har gjort det før oss. Spørsmålet må likevel være om det er det Gud ønsker at vi skal sette fokus på. Bli det hørt, eller er det en like stor villfarelse som en del andre ting? Det å leve etisk, og ta etiske valg til beste for oss selv og alle rundt oss, er ingen lett oppgave, men det er gjerne et viktigere fokus enn å sette opp skiller.

PREKENTEKSTEN

Jeremiaboken er en sammensatt bok, og kapitlene etterfølger ikke hverandre i noen særlig orden. Den er bygd opp av forskjellige elementer, og vår tekst er hentet fra det som blir kalt den lille boken om konger og profeter, kap 21–23. Jeremia bodde i Jerusalem i den turbulente perioden da de to små jødiske kongerikene ble knust ved Samarias fall i 721 f. Kr og Jerusalems i 587 f. Kr. Han ble involvert i sin samtids politiske begivenheter. Han ble kalt til profet rundt 18-årsalderen, og opplevde troen som en personlig sak. Gud skulle dømme hver og én etter det som var i hans hjerte (Jer 17,10). Han talte fritt og fryktløst mot den religiøse slappheten, de sosiale ondene i landet og advarte mot katastrofene som ville komme. Men mer enn hos de andre profetene får vi innsikt i hans indre konflikter og lidelse, hans tvil på seg selv og på at oppdraget hans var hadde noen hensikt. Han fremstår som ensom og følsom skikkelse, og han søkte fellesskap med naturen slik så mange ensomme sjeler har gjort. Likevel ble han ikke selvrettferdig, men heller medfølende og gikk i forbønn for fiender og andre ugjerningsmenn. Det spennende med Jeremia og tiden han levde i, er at det er overraskende mange paralleller til vår moderne tid. Hans samtid var preget av usikkerhet og forvirring; gamle verdier var gått i oppløsning, og til og med han som var Guds mann, kunne bli overmannet av tvil og føle seg utenfor i samfunnet. Han prøvde også å forene tro og fornuft (Jer 12,1), og spør Gud hvorfor de onde har

lykken med seg, og de troløse er trygge – et tema som heller ikke er blitt gammelt. Likevel satte Jeremia sin lit til en visjon om en bedre verden etter katastrofene, når menneske hadde inngått en ny pakt med Gud (Jer 31,25): ”Jeg gir den slitne rikelig å drikke og metter alle som lider nød.”

Den teksten vi skal preke over, starter med kriterier for hvordan man skal gjenkjenne falske profeter. Det første kjennetegnet får vi i vers 13–15, før vår tekst, der han angriper moralen deres og sammenligner profetene i Jerusalem med dem i Samaria. Det andre kjennetegnet finner vi der vår tekst starter; det omhandler budskapet deres. De snakker om det folket ønsker å høre, snakker om fred selv om ondskapen rår; de lyver og suger alt fra sitt eget bryst heller enn å lytte til Gud. Versene 19–20 finner vi også i Jer. 30,23–24, og de er ute av kontekst begge steder. De er vanligvis regnet for ikke å være autentiske på grunn av deres sterke apokalyptiske karakter. Vers 21 er den logiske fortsettelsen på vers 17: ”Jeg har ikke sendt profetene, men de løper; jeg har ikke talt til dem, men de profeterer.” En sann profet derimot bærer frem et guddommelig budskap. I vers 22 møter vi begrepet ”Herrrens råd”, et motiv vi også i kanaanittisk og mesopotamisk mytologi. Det henspiller på et råd av Guds ”guddommelige” rådgivere (1 Kong 22,19ff; Job 1–2) Versene 23–24 er vanskelige vers og kan være Jeremias kommentar på at drømmer er et sted der Gud kommuniserer sitt budskap. I seg selv har ikke drømmen noe med Guds ord å gjøre. Drømmer kunne være et sted man mottok budskap fra Gud, men det var ikke så vanlig i Israel og blir derfor formelt avvist som et sted for åpenbaring av Guds ord. For Israels Gud er en Gud som er nær sitt folk; ingen kan manipulere Gud for egen vinning slik de falske profetene gjør. Alle bør se, anerkjenne og respektere Guds transendens, han som fyller himmel og jord.

LÆR MEG Å KJENNE DINE VEIER – PREKEN

Jeg tror på mange ting, skriver Inger Hagerup, og jeg tenker hennes dikt beskriver noe om det moderne menneskets tro. Vi tror på mange ting,

og vi velger det vi liker, og velger bort det vi misliker. Det behøver ikke være galt i seg selv, for vårt indre kompass på hva som er godt og sant, kan mange ganger være riktig. Spørsmålet er mer hvilke kriterier som styrer våre valg for hva vi tror på, og hvordan vi lever våre liv.

Beskrivelsen av tiden Jeremia levde i, og vår egen har overraskende nok mange likehetstrekk. Usikkerhet, forvirring og tradisjonelle verdier som er i oppløsning. Autoritetene har måttet tre ned fra tronen, og sosiale medier og andre medier påvirker hva vi tror og tenker. Det er derfor kanskje enda mer utfordrende for det moderne menneske å vite hva som er sant, og hva som er falske nyheter? Veldig mange gir seg ut for å ha svaret, og det blir opp til hver enkelt av oss å vurdere og gjøre valg.

Hvordan lærer vi å kjenne Guds veier, skjelne mellom det som bygger opp, og det som river ned i oss både som enkeltpersoner og som samfunn? – han som fyller himmel og jord, kaller oss til å følge i hans fotspor, han som sendte sin sønn i kjøtt og blod til deg og meg, Jesus Kristus, for å vise oss veien til seg og til et liv med han i verden. Dette kan være viktige spørsmål å ta opp i prekenen. Hvordan lytter vi til Guds røst i våre liv? Hvilke andre røster finnes det, og hvordan vite kan vi vite hva som er hva? Hvordan velger vi den gode delen for oss selv og for våre medmennesker?

Det å være en borger i verden og i Guds rike er å være kalt til å være Jesu hender og føtter her på jorden. Det handler om å vite at alt vi har fått, har vi fått fra vår Gud som har skapt oss og gitt oss all denne jordens rikdom. Det handler om å forvalte alt vi har fått, til beste for alle, for fellesskapet. Det er en utfordrende oppgave, og det finnes ikke bare ett svar på hvordan vi kan gjøre dette. Det er også slik at vi hver enkelt er kalt til å bruke våre evner og unike egenskaper for å løse denne oppgaven. Svaret på spørsmålet er av den grunn også forskjellig for hver enkelt av oss. Jesus har gitt oss både retningslinjer og overordnede verdier som vi kan lyttet til for å finne vårt svar på hva som er vår tjeneste. Gud som bor i oss, kan hjelpe oss til å finne veien – han som har sagt at han er selve Sannheten, veien og livet.

Et tips er også å bruke salmen ”Du som veien er å livet” (643) enten som et refreng i prekenen, som hjelp til oppbygging eller som bønn.

SALMER Å PLUKKE FRA

319, 395, 411, 416, 418, 419, 422, 428, 430, 431, 432, 434, 440, 448, 616, 618, 643.

HILDE BARSNES
SJOMANNSPREST I BERLIN
HILDE.BARSNES@GMAIL.COM

KARL GERVIN
**Liturgi er kunsten
å fly høyt**

En bok om arven fra
kirkens lange tradisjon
og om det bibelske
grunnlaget, om det
hellige og symboler,
om skjønnhet og
stillhet.

**Boken kan kjøpes hos alle
bokhandlere og nettbokhandlere**

APOSTELDAGEN / 6. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

16. JULI 2017

Prekatekst: Luk 5,1–11

Lesetekster: 1 Mos 12,1–4 / Rom 1,1–7

Liturgisk farge: Grønn

APOSTELDAGEN – DISIPPELDAGEN

På den 6.søndagen i treenighetstiden feirer vi i aposteldagen. Siden 300-tallet har 29. juni vært en særskilt festdag for apostlene Peter og Paulus, da denne dagen ble sett på som deres felles dødsdag. Vi har godt av – av og til – å gå tilbake til de historiske røttene.

Dagen i dag blir for oss like mye en Disippeldag. Vi trenger å fokusere på disippelskap og etterfølgelse i vår tid. Å gå i lære er en god ting. Den som går i lære får etter hvert et fagbrev. Han eller hun kan noe! – er kompetent, er skikket, har peiling, kan tilkalles for å fikse et problem eller reparere noe.

La gjerne denne dagen bli en slik fagdag. Målet må være at de som kommer, blir tente på å følge Jesus! – fordi man har lært noe her og nå, og fordi man kan lære mere i følge med ham.

TANKER TIL LUKAS 5,1–11

Vi er i første del av den første boka til legen som var med Paulus på misjonsreise og også ble den første kirkehistoriker med sin Apostlenes Gjeringer. Hos Lukas begynner Jesus sin offentlige gjering i synagogen i Nasaret – den fortellingen åpner ofte kirkeåret i vår kirke. Det går ikke lang tid før Lukas presenterer Simon Peter for leserne. Så er vi med Peter på fisketur og blir vitner til Peters berømte fiskefangst. Velkommen til tide-nes fisketur!

Også hos Lukas er Jesus en ordets mann, en som virkelig gjør et uutslettelig inntrykk på vanlige folk, men hans ord er aldri bare ord; ordene

blir stadfestet i handling. Det blir alltid satt to streker under svaret. Undergjeringer skapte undring og forbauselse, noen ganger forferdelse, i vide kretser. Jesus fikk venner og fiender.

Slik er det også med denne fortellingen. Jesus inntar sin utradisjonelle talerstol i et friluftsamfi ved sjøen. Folkemengden forsvinner fort fra fortellerrammen, og vi må fokusere på de to arbeidslagene med fiskere. I sentrum står Peter og Sebedeus-sønnene. Peter er, som så ofte senere også, ordføreren – men nå overtar han også hovedrollen i hele fortellingen.

Det er han som får ordren fra Jesus, og han svarer med en fiskers slukørete klage: ”Vi har strevd hele natten og ikke fått noe.” Jesus bruker den båten som Peter sitter i – der han er kaptein – og ikke nok med det: Han trenger seg også inn på hans fagområde og tar kommandoen når det gjelder fiskinga. Folk med litt yrkesstolthet liker slikt dårlig. Nå har båtlaget fått ny sjef. I sluttversene av dagens tekst får Peter følge av flere når han tiltales, i alle fall Jakob og Johannes, de som også var med opp på forklarelsens berg. Og fortellingen danner bakgrunnen for apostelutvelgelsen.

Folkemengden får høre ordet – men blir også vitner til at når noen våger å handle på ordet, gjøre det Jesus ber om, da kan det skje undere, store ting! Det er det disippelskole i. Underet forsterkes ved at de grove garnene egnet seg best til fiske i nattemørket. De har jo holdt på hele natta uten å lykkes. Nå er det dagslys, og de gjør bare ett forsøk – og resultatet sprenger all erfaring!

”Vær ikke redd,” sier Jesus til disse, nå nære medarbeidere. Fra nå av skal du og dere fange mennesker, og fra den setningen av så har Peters fiskefangst vært en metafor og et tegn på kirkens misjonsvirksomhet. Missio betyr sendelse – Peter ble en som var sendt – av en kaptein som sto over ham.

Det er et overveldende møte med Gud, som skjer. Hvordan er det med våre møter med Gud? Kanskje er de fylt av mer under enn vi aner og mange ganger takker for. Peter opplever den enorme og skremmende avstanden mellom sin egen urenhet i møte med hellig under og mysterium. Han roper, mer i fortvilelse enn noe

annet: ”Gå fra meg Herre, for jeg er en syndig mann!”

I vår kultur er denne avstanden til Gud ofte blitt borte. Triveligheten er kanskje kommet i stedet for helligheten. Vi kommer dog ikke til kirka for å si til Gud: ”Gå fra meg!” Til og med syndsbejelsen er blitt utskjelt og er nærmest som en fornærmelse mot moderne mennesker å regne! Snart er det slik i vårt rettighetssamfunn at syndsforlatelse blir forstått som en rettighet vi har. Og havner vi der – da er vi havnet i vranglæren. Til Gud kommer vi alltid som tiggere! Peter tigger: ”Gå fra meg, for jeg er en syndig mann!” – mens vi heller tigger: ”Vær meg nær, o Gud!” Begge er fromme bøtner. Vi må ikke innføre tiggerforbud i kirka i Luther-året. ”Vi er tiggere,” var det siste Martin sa.

Vårt gudsbilde er likevel – og heldigvis – ikke fryktens gudsbilde. Det er et nådens bilde av Gud, som males for oss: ”Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus!” Apostelens nådehilsen klinger med særlig tyngde på aposteldagen.

Det er han som overviner avstanden, ikke vil! Det finner vi tydelige spor av også i dagens fortelling: Gud står midt i min verden! – bruker min eiendom, min fiskebåt! Han viser meg grenseprengende tillit. Og enda verre, hadde jeg nær sagt, han gjør seg avhengig av mennesker som oss for sin egen redningsaksjon i verden! Vi er nemlig alle i samme båt! Og vi er alle i samme kirkeskip!

Ser vi samlet på alle tre tekstene møter vi i dag både Abraham, Paulus og Peter. Alle blir kalt til oppbrudd, til å legge ut på en vandring som de ikke kunne se enden på. Felles for dem alle er at de må gå i tro, tro på at han som står der med løftet om velsignelse, virkelig mener det han sier. Tro at Gud er Gud!

Abraham blir kalt til å gå mot løftets land slik at han kunne få velsignelsen der – og ikke nok med det: Slik at alle folk skulle få del i Guds velsignelse. Paulus står der som eksforfølgeren som får nåde og aposteloppdrag, og som vil formidle nåde og disippelskap, Peter kalles til oppbrudd fra sin nære hverdag – dagligdagen – men får være i samme trade: Fisket. Men fra nå av skal han og hans kirke ikke trekke fisk, men mennesker. Det skal skje ved troens, håpets og kjær-

lighetens ord fra nådens Gud, utfordringens Gud, hellighetens Gud, barmhjertighetens Gud, vår Herre Jesu Kristi far.

Vi møter også kallet til oppbrudd på en dag som denne. Noen opplever det dramatisk – og det ender med flybillett og utreise til fremmed land og arbeid for Guds rike der. De fleste av oss kalles til tjeneste i de nære relasjoner – å sette i gang en ny arbeidsgren i menigheten, å satse på trosopplæring og si at vi vil bringe troens mysterier til de som følger etter, er alle slike apostelprosjekt. Å bære rundt menighetsbladet til husstander i bygda er samme ulla. Å gjennomføre – og følge opp – konfirmasjonsleire og skape et levende kristent ungdomsmiljø er et slikt prosjekt. Å bygge menighet fordi man har levende steiner å bygge med, er et slikt trosprosjekt. Og du kan nevne flere trosprosjekter – som alle står under samme løfte, samme utfordring, samme velsignelse! Vi har alle våre egne nettverk – våre egne garn – og det er disse nettverk, disse garn den korsfestede og oppstandne mester kaller oss til å kaste ut i sjøen.

Alt av nåde – intet som en selvfølge – de nære relasjoner – maskene i livet – båten – sjøen – fisken – utfordringen – det ligger der alt sammen. Vær ikke redd! Legg ut på dypet – og kast noten til fangst! Du er den jeg vil bruke!

SALMER

Her er noen Gud kan bruke...

264 I tro under himmelens skyer

270 Hen over jord

513 Nå ber vi Gud den hellig ånd

(Luthersalmen)

532 Guds kirkes grunnvoll ene

536 Guds menighet er jordens største under

0551 (gammel bok) Herre, din apostelskare

663 Herre, du kalte disipler

695 Rop det ut

697 Der det nye livet lever

700 Vinden kjenner ingen grenser

(kan synges til «Rop det ut»-melodien)

Signa tur!

KJELL A. SKARTSETERHAGEN
SOKNEPREST I NITTEDAL
KJELL.SKARTSETERHAGEN@
NITTEDAL.KIRKEN.NO

7. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

23. JULI 2017

Prekentekest: Luk 15,1–10

Lesetekster: 1 Mos 16,1–13 / 1 Joh 4,7–10

Liturgisk farge: Grønn

Å VÆRE I DÅRLIG SELSKAP

Disse linjer skrives i Windhoek i Namibia mot slutten av Det Lutherske Verdensforbunds 12. generalforsamling som holdes i sør i forbindelse med 500-årsmarkeringen for reformasjonen, hvor jeg har deltatt på vegne av de lutherske kirker i Storbritannia.

"Ikke til salgs" har vært hovedslagordet, og det gjelder så vel frelsen, menneskene og skaperverket. Vi trenger igjen å besinne oss på at det viktigste i livet, frelsen, alltid er gratis, og at det nok til syvende og sist alltid har vært slik. Det har alltid vært vanskelig for folk på solsiden, for dem som behersker livet, karrieren og det sosiale livet, å ta inn konseptet nåde. Samfunnet vårt er inntent konkurransepreget, og vinnerne, økonomisk, sosialt og politisk, har alltid følt at de er det de er, fordi de er best.

Kristendommen som et konsekvent bakvendtland i forhold til det viktigste i livet, nåden og frelsen, er svært vanskelig å forstå for dem på solsiden. Verdens underside, tapere, fattige og utstøtte skjønner det instinktmessig. Det er derfor kristendommen er i tilbakegang blant de rike, og i voldsom fremgang blant de fattige. Det var til å se og føle på denne uken i Namibia sammen med den verdensvide lutherske kirkefamilie.

Tekstene i dag gjennomsyres av ufortjent nåde.

Teksten starter som evangelietekster forbausende ofte gjør, med at Jesus befinner seg i dårlig sel-

skap. Jesus hadde en magnetisk tiltrekning på alle kategorier av utstøtte og uglesette, innvandrere, spedalske, landsforrædere, prostituerte, kollaboratører, syke og skrøpelige, røvere og banditter. Den siste kategorien utgjorde Jesu to naboer på de tre korsene på Golgata. Den ene av de to, en notorisk røver og banditt, fikk beskjed om at han skulle ledsage Jesus til Paradis samme dag.

Den politiske og religiøse eliten som kirken har en lang og bortimot ubrutt tradisjon på å sitte bekvemt sammen med i sofakroken, var derimot de som uten nevneverdige skrupler tok livet av Jesus.

Sånn er det i Jesu nærhet, men stort sett ingen andre steder.

Så kommer to lignelser i rask rekkefølge.

Først den bortkomne sauene. Enhver god sauebonde regner med et visst svinn. Det er et fullstendig forrykt prosjekt å etterlate 99 prosent av formuen eksponert for all mulig risiko og sette i gang et halsløst redningsprosjekt for 1 prosent. Slikt er fullkomment meningsløst alle andre steder enn i Jesu nærhet.

Lignelse to har samme poeng, med mynter og ikke sauer som kapital.

Tekstens punchline er at det blir glede blant Guds engler over én synder som vender om.

Synden er rikelig representert så vel blant privilegerte som underprivilegerte. Guds engler gleder seg også over rike og privilegerte syndere som vender om. Men omvendelsen synes å sitte betydelig lengre inne blant dem som opplever å ha kontroll over livet.

Vi kalles som kirke å følge Jesu eksempel, å lete blant dem som er lengst borte. Men de mest bortkomne er kanskje likevel de som sitter i livets og maktens og rikdommens bekvemme sofakrok.

Nåden er også for dem, for oss.

TORBJØRN HOLT
SJØMANNSPREST I LONDON
THO@SJOMANNSKIRKEN.NO

NYTT FRA BISPEDØMMERÅDENE

SØKERE

BORG BISPEDØMME

Sokneprest i Søndre Follo prosti med særskilt tjenestested, Kroer, Nordby og Ås sokn i Ås kommune:

Böhler, William (60), prostiprest i Solør, Vinger og Odal prosti, 2040 KLØFTA

Krystad, Jan, ay (51), sokneprest i Nordre Follo, tjenestested, Kråkstad / Ski, 1408 KRÅKSTAD

Nilsen, Christian Dag (24), prestevikar, 1525 MOSS

Nordengen, Tom Egil (42), sokneprest i Siggerud, 1404 SIGGERUD

Røyneberg, Eldrid Eide (55), personalsjef, 1555 SON

Shanka, Yohannes M. (49), kapellan, 1285 OSLO

Strbkova, Daniela (39), vikar, 2651 ØSTRE GAUSDAL

Svensden, Pål Wirkola (51), sokneprest, 8450 STOKMARKNES

Sæther, May Helen (46), kapellan i Eidskog, 2211 KONGSVINGER

Kapellan i Søndre Follo prosti med særskilt tjenestested Gjøfjell sokn i Nesodden kommune:

Andersen, Kristin Bugge (32), vikarprest Nesodden/Skoklefall/Gjøfjell, 1449 DRØBAK

Ertzeid, Knut Osvald Heie (33), vikarprest, 2013 SKJETTEN

Granlund, Gaute (32), sokneprest i Bodø Domprosti med tjenestested Røst, 8064 RØST

Gulowsen, Kristin Bremnes (25), vikar/ekstrahjelp, 1152 OSLO

Myklebust, Helga Maria (49), hjemmевærende, 2013 SKJETTEN

Nilsen, Christian Dag (24), prestevikar, 1525 MOSS

Rautio, C.Robert (53), operatør, 2027 KJELLER

Winlund, Kristin (51), filosofisk praktiker, 1672 KRÅKERØY

Kapellan i Øvre Romerike prosti med tjenestested Ullensaker sokn

Ertzeid, Knut Osvald Heie (33), vikarprest, 2013 SKJETTEN

Gulowsen, Kristin Bremnes (25), vikar/ekstrahjelp, 1152 OSLO

Modalsli, Hilde Kristine Sando (28), trosopp-lærer, 2090 HURDAL

Moe, Knut Helge Kråkenes (36), ungdomsprest, 0670 OSLO

Moss-Fongen, Sara E. S. (29), kapellan, 0674 OSLO

Myklebust, Helga Maria (49), hjemmевærende, 2013 SKJETTEN

Steen, Nikolaj (44), sokneprest, DE-24986 SATRUP, TYSKLAND

Sokneprest i Øvre Romerike prosti med tjenestested Hovin sokn

Bandlien, Per-Kristian (45), lufthavnprest, 2056 ALGARHEIM

Böhler, William (60), prostiprest i Solør, Vinger og Odal prosti, 2040 KLØFTA

Elstad, Siv Hege Henriksen (56), vikarprest, 2016 FROGNER

Ertzeid, Knut Osvald Heie (33), vikarprest, 2013 SKJETTEN

Heesch, Jon Petter (43), Kapellan i Ris menighet
0767 OSLO
Steen, Nikolaj (44), sokneprest, DE-24986
SATRUP, TYSKLAND
Sæther, May Helen (46), kapellan i Eidskog,
2211 KONGSVINGER

TILSETTINGER

BORG BISPEDØMME

Borg bispedømmeråd har tilsatt:

Espen Feilberg Jacobsen som sokneprest i Sarpsborg prosti med tjenestested Sarpsborg sokn.

Vi har mottatt bekreftelse på at han tar imot stillingen.

STAVANGER BISPEDØMME

Stavanger bispedømmeråd har tilsatt:

Ellen Nordtun som sokneprest i Ytre Stavanger prosti med Hillevåg sokn som særskilt arbeidsområde.

Kjetil Molvik som sokneprest i Tungenes prosti med Rennesøy sokn og Mosterøy som særskilt arbeidsområde.

Tor Egil Eriksen som sokneprest i Tungenes prosti med Hesby sokn som særskilt arbeidsområde.

Arnt Johan Vistnes som sokneprest i Haugaland prosti med Skåre sokn som særskilt arbeidsområde.

De tilsatte har skriftlig bekreftet at de tar imot stillingene.

luther

Tonje og Dag W. Haugeto Stang

TID FOR TO

299,-

Med visdom, erfaring og en solid dose humor leder Tonje og Dag oss gjennom råd og prinsipper for hvordan parforholdet best kan ivaretas og styrkes. Ukentlige lesestykker og samtale spørsmål gjør boken til en sørvisstasjon for par som ønsker å skape en fast rytme på ”vår kveld” i hverdagen, med tid og rom for fruktbare samtaler. Boken kan med fordel gis som gave, og er rikt illustrert av Lars Aurtande.

Tonje og Dag W. Haugeto Stang har holdt samlivskurs i en årrekke og har lang erfaring som foredragsholdere og samtalepartnere.

Boken er et glimrende redskap i parterapi eller en gave til brudeparet.

www.lutherforlag.no

Avsender:
Luthersk Kirketidende
Sinsenveien 25
0572 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad (ansv.), prost Hege Elisabeth Fagermoen, førstelektor Sjur Isaksen og sokneprest Anne Grete Listrøm. Bokmeldingsansvarlig: Stipendiat Per Kristian Sætre. Redaksjonssekretær: Eyolf Berg.

ALLE HENVENDELSER rettes til:
Luthersk Kirketidende
v/Eyolf Berg
Sinsenveien 25
0572 OSLO
Tlf. 91 17 65 37
E-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

INTERNETT: www.lutherskkirketidende.no
Opplysninger om annonsepriser og utgivelsesplan finnes på nettsidene.

ARTIKLER OG LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende sendes på e-post til ovenstående adresse. Artikler skal normalt ikke overstige 2500 ord. Innlegg skal normalt ikke være mer enn 1200 ord.

ABONNEMENT: Pris kr. 600,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 825,- pr. år. Abonnementet inkluderer Tidsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år). Kontonummer: 8220.02.93882. Abonnementet løper til det sies opp skriftlig (brev, SMS eller e-post). Gamle og nye numre kan kjøpes i pdf-format fra <https://lutherskkirketidende.buyandread.com>